

Asia: VN/8505/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskeviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

(Lukemisen helpottamiseksi suosittelemme lukemaan lausunnon pdf-tiedostona, jossa säilyy mm. tekstin lihavoinnin, kursivoinnit ja linkit. Lausunto löytyy osoitteesta:
<http://www.antinautokoulu.fi/lausunto-antin-autokoulu-VN-8505-2019.pdf>)

Vastauksemme lausuntopyyntöön:

Hallituksen esityksessä on merkittävä ongelmakohta koskien termin verkko-opetus määrittelyä. Se on koko esitys huomioon ottaen määritetty joko puutteellisesti tai sisäisesti ristiriitaisesti – tulkinnasta riippuen.

1. Perustelut:

Englanninkielisessä ammattipätevyysdirektiivin annetussa muutoksessa käytetään termiä e-learning ("The maximum duration of the e-learning training shall not exceed 12 hours."). E-learning-termi on suomennettu termillä verkko-opetus ja sitä käytetään myös hallituksen esityksessä.

Ammattipätevyysdirektiivin lisäksi hallitus esittää muutoksia ajokorttilakiin. Esityksen kohdan 7.2 (Laki ajokorttilain muuttamisesta) alla on seuraava pykälän 81 perustelu:

“Lisäksi oppilaskirjanpitoon olisi tehtävä merkintä opetustavasta, kuten esimerkiksi simulaattorilla annetusta opetuksesta. Oppilaskirjanpitoon olisi merkittävä simulaattorilla annetun opetuksen lisäksi tieto muistakin opetustavoista kunkin opetuskerran osalta. Muita opetustapoja ovat esimerkiksi lähiopetus, virtuaaliopetus, verkko-opetus ja ajo-opetus liikenteessä. Virtuaaliopetuksella tarkoitetaan etäopetusta, jossa oppilas osallistuu opettajan pitämään opetussuunnitelman ja lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimusten mukaiseen teoriaopetukseen teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Verkko-opetuksella tarkoitettaisiin puolestaan sitä, että oppilas suorittaa itsenäisesti opetussuunnitelman ja lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimusten mukaista teoriaopetusta verkossa oppimista tukevan ohjelmiston ja opettajan kanssa olevan teknisen käyttöyhteyden kautta.”

Perustelussa siis erotetaan toisistaan virtuaaliopetus ja verkko-opetus. Virtuaaliopetus-termi rinnastetaan tekstissä etäopetus-termiin.

Ylläoleva verkko-opetuksen määrittely on linjassa kohdan 3.3 (Verkko-opetus) määrittelyn kanssa, jossa todetaan mm. seuraavaa:

“...Koulutuskeskuksella tulee olla verkko-opetuksen seuraamiseen käyttöliittymä, jonka välityksellä opetus on valvottavissa reaaliaikaisesti. Verkko-opetuksen on aina sisällettävä tehtäviä, joilla varmistetaan asiakkaan oppiminen. 45 minuutin opetusta kohden tulee olla vähintään yksi tehtävä. Tehtävistä on saatava palaute välittömästi joko järjestelmän tai valvojan kautta. Verkko-opetuksen aikana on oltava koulutuksen valvoja, jolla on kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen edellyttämä opettajan pätevyys. Valvojalla tulee olla riittävä tekninen osaaminen järjestelmän käyttämisestä. Koulutettavalla tulee aina olla mahdollisuus reaaliaikaisesti esittää kysymyksiä ja käydä keskustelua valvojan kanssa joko chatilla eli reaaliaikaisella verkkokeskustelulla, ääni- tai videoyhteydellä...”

Verkko-opetus (e-learning) on siis selkeästi kautta esityksen rinnastettu nimenomaan itsenäisesti verkossa suoritettavien tehtävien ja harjoitteiden avulla tapahtuvaan oppimiseen.

Lisäksi kohdasta 3 (Nykytila ja sen arviointi) / 3.4 (Jatkokoulutuksen toteuttaminen) käy ilmi, että virtuaaliopetus (eli etäopetus) mielletään eri opetusmenetelmäksi kuin verkko-opetus, ja että verkko-opetus ei ole aikatauluun sidottua live-opetuksen seuraamista vaan nimen omaan itseopiskelua:

“Suomessa jatkokoulutuksessa on voinut hyödyntää laajasti myös virtuaaliopetusta eli etäopetusta, jossa asiakkaan ei ole tarvitse poistua kotoaan saadakseen koulutuksen suoritettua. ... Toimijoiden kiinnostus myös verkko-opetuksen tarjoamiseen on ollut kasvavaa. Verkko-opetuksella pyritään osittain ajasta ja paikasta riippumattomaan koulutukseen...”

Tähän asti kaikki on linjassa sen kanssa, että Traficom on sallinut virtuaaliopetuksen jo vuodesta 2015, mutta vasta vuoden 2019 alussa Traficom-salli erikseen verkko-opetuksen, kuten seuraavasta tiedotteesta voi lukea:

https://kuljettajaopetus.fi/kotisivut/dokumentit/Traficom_tiedote_04022019.pdf

Luonnos hallituksen esityksestä sisältää kuitenkin ristiriitaista tietoa, suhteessa edellä kuvattuun:

Kohdassa 8 (Lakia alemman asteinen sääntely) todetaan "Jatkokoulutuksessa etäopetuksen enimmäismäärä voi direktiivin mukaan olla enintään 12 tuntia."

Tässä siis otetaan kantaa vain virtuaaliopetuksen (etäopetuksen) enimmäismääriin eikä ollenkaan verkko-opetuksen enimmäismääriin.

Toisaalta taas esityksessä on puolestaan kaksi kohtaa, jotka ottavat kantaa vain verkko-opetuksen enimmäismääriin:

"Direktiivin mukaan verkko-opetuksen kesto voi jatkokoulutuksessa olla enintään 12 tuntia."

(2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö / Verkko-opetus)

"Jatkokoulutuksessa verkko-opetuksen enimmäismäärä on 12 tuntia."

(Asetusluonnos / Valtioneuvoston asetus)

Loogisesti ajatellen tähän ristiriitaisuuteen voi olla kaksi toisensa poissulkevaa selitystä – joko:

a) kohdassa 8 (Lakia alemman asteinen sääntely) on tullut sanavalintavirhe ja hallituksen esitys ei käytännössä käsittele ammattipätevyyslakiesityksen yhteydessä virtuaaliopetuksen (etäopetuksen) enimmäismääriä ollenkaan.

tai b) virtuaaliopetuksen (etäopetuksen) katsotaan kuuluvan verkko-opetus-käsitteen alle. Tällöin hallituksen esitys on sisäisesti ristiriitainen: ajokorttilain yhteydessä (ja kohdassa 3 Nykytila ja sen arviointi) molemmat määritetään erillisiksi oppimismalleiksi, mutta uuden ammattipätevyyslakiesityksen yhteydessä ne yllättäen olisivatkin sama asia.

2. Mielestämme asia tulisi ratkaista seuraavasti:

Direktiivi rajoittaa e-learningin 12 tuntiin. Ongelmana kuitenkin on, että edes EU-tasolla e-learning-termiä ei ole kunnolla määritetty. Tämä käy ilmi vaikkapa tästä dokumentista:

<https://joinup.ec.europa.eu/collection/rolling-plan-ict-standardisation/e-skills-and-e-learning>

Siispä ehdotamme, että koska direktiivin alkuperäinen käsite on tulkinnanvarainen, toimittaisiin Suomessa niin että virtuaaliopetus (etäopetus) tulkitaan ammattipätevyysdirektiivin yhteydessä verkko-opetuksen ulkopuoliseksi koulutusmalliksi ja rinnastetaan se luokkaopetuksen kaltaiseksi opetusmenetelmäksi.

Hallituksen esityksen kohdassa 3.4 (Jatkokoulutuksen toteuttaminen) todetaankin: "Liikenne- ja viestintävirasto ei ole ennalta rajannut sallittuja opetusmenetelmiä vaan toimijat voivat koulutussuunnitelmassaan ehdottaa haluamiaan menetelmiä ne huolella perustellen, esimerkiksi 'opetuskävely' on hyväksytty opetusmenetelmänä."

Ylipäätään verkossa tapahtuvan koulutuksen rajaaminen on EU:n parlamentilta järjetön päätös. Tärkeimpänä perusteluna päätöksen mielettömyydelle on seuraavat asiat:

Ensinnäkin: Osa kuljettajista suhtautuu lähtökohtaisesti negatiivisesti ammattipätevyyskoulutukseen. Verkkokoulutus mahdollistaa luokkakoulutusta edullisemman hinnan. Lisäksi, koska matkustaminen koulutuspaikalle jää pois, aikaa kuluu vähemmän (tämä korostuu erityisesti harvaan asutulla seudulla, jossa koulutusmatka on kymmeniä – pahimmillaan jopa satoja kilometrejä). Nämä molemmat syyt ja se, että aidosti panostamme koulutuksen laatuun, näkyvät erittäin positiivisina kurssipalautteina. Muutamia esimerkkipalautteita löytyy täältä:

<https://bit.ly/2SH11yk> . Kaikki tämä on mielestämme vaikuttanut siihen, että ammattipätevyyskoulutukseen suhtaudutaan aikaisempaa myönteisemmin.

Jo nyt on valtakunnallisella tasolla suoritettu verkossa arviomme mukaan lähes 100 000 jatkokoulutuspäivää joten jopa viidennes kuljettajista on omaksunut uuden mallin mukaisen koulutuksen. Paluu vanhaan ei varmasti paranna kuljettajien suhtautumista ammattipätevyyskoulutukseen.

Toiseksi: Verkkokoulutus on ehdottomasti ilmastoystävällisin vaihtoehto. Luokkakoulutuksen korvaaminen verkkokoulutuksella tarkoittaa sitä, että vuositasolla ajetaan kymmeniä tuhansia edestakaisia matkoja vähemmän kuljettajan kodin ja koulutuspaikan välillä. On mielettöntä, että EU:n parlamentti julistaa ilmastohätätilan ja vie säädännöllään tilannetta takaisin huonompaan suuntaan!

Toivomme, että otatte myös nämä näkökulmat huomioon, kun lakiesitystä laaditaan.

Teknologinen kehitys menee jatkuvasti eteenpäin ja on turhauttavaa, jos lainsäädäntö on teknologisen kehityksen esteenä.

Virtuaaliopetuksen rajoittaminen on märkä rätti vasten kouluttajia että koulutettavia eikä varmasti lisää kuljettajien ymmärrystä ammattipätevyyskoulutuksia kohtaan.

12 tunnin rajausta tarkoittaisi käytännössä sitä, että vain yksi koulutuspäivä voidaan suorittaa verkossa. Luultavasti moni kuljettaja ostaisi kaikki viisi koulutuspäivää pakettihinnalla luokkaopetuksena.

Antin Autokoulu ja muut virtuaali- ja verkko-opetusta tarjoavat tahot ovat investoineet oppimisympäristöjen kehittämiseen yhteensä satoja tuhansia euroja sen jälkeen kun koulutusmalli sallittiin. Nyt investoinnit palvelukehitykseen ja markkinointiin uhkaavat valua lainsäädännön poukkoilun vuoksi hukkaan.

3. Tarjoamme mahdollisuuden tutustua virtuaaliopetukseen:

Antin Autokoulu järjestää ammattipätevyyskoulutuksia edellä kuvatulla virtuaaliopetusmenetelmällä. Tunnistautuminen palveluun tapahtuu verkkopankkitunnuksilla ja osallistumista valvotaan kamerayhteyden avulla.

Vuorovaikutustilanteena virtuaaliopetus vastaa hyvin pitkälle normaalia luokkakoulutusta: opettaja opettaa ja kyselee oppilailta. Plussana on vielä chat-keskustelu, jonka kautta myös ujommat ihmiset voivat vaivattomasti kysyä ja osallistua keskusteluun.

Kaikkea verkossa tapahtuvaa koulutusta vastaan kohdistuu usein kritiikkiä tahoilta, jotka eivät ole käytännössä malliin koskaan tutustuneet. Näemme keräämästämme asiakaspalautteesta, että myös monilla oppilailta on ollut ennen koulutusta epäilyksiä koulutuksen laadusta. Lähes poikkeuksetta oppilas yllättyy positiivisesti. Muutamia esimerkkipalautteita löytyy täältä. Pyydämme palautteessa myös aina kokonaisarvosanan asteikolla 1-5. Yli 4200 palautteen keskiarvo on 4,4/5 (5.9.2018 - 6.1.2020).

Tarjoamme päättäjille ja kaikille lakiehdotusta käsitteleville mahdollisuuden päästä seuraamaan opetusta milloin tahansa, kun opetus on käynnissä. Koulutuskalenteri löytyy täältä:
<https://www.virtuaalidirektiivi.fi/direktiivikoulutukset/>

Demo-tunnukset palveluun saa koska tahansa tilaamalla ne sähköpostilla olli.saari@virtuaalidirektiivi.fi tai soittamalla numeroon 040 753 6990.

Saari Olli
Antin Autokoulu Oy